

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een goedig meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Zermis-meisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saafvinge; 17. De Zinnelozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St. Nikolaas in 't 'Feerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdrongen stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Streng Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leenwtje Van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genoveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongensbarten; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Grootte Broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prairie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 223. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert Baesrode.

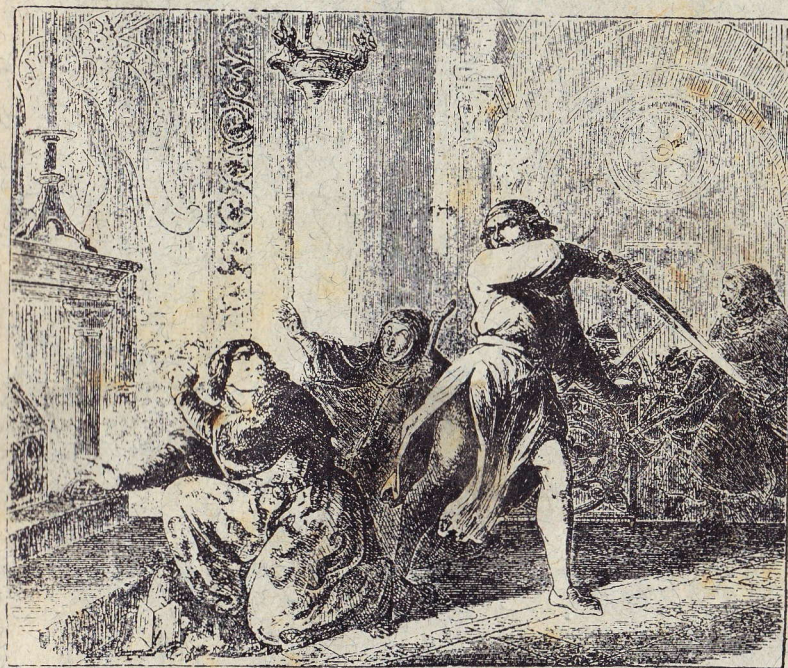
A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK.

Derde druk.

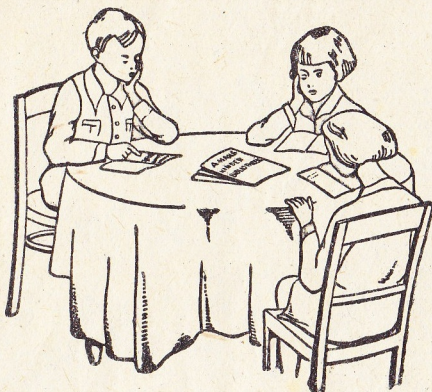
A. HANS.

Nr. 159.

Karel De Goede

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

A. HANS

Derde druk.

Nr 159.

Karel de Goede

Uitgave
A. HANS-VAN DER MEULEN
CONTICH.

KAREL DE GOEDE.

I.

Het was een koude Januariavond van het jaar 1127. De weg van Chistel naar Brugge lag hard bevroren. En het sneeuwde nu.

Twée ruiters worstelden tegen het booze weer, lust om veel te spreken hadden ze niet.

Toch zei de eene nu : «Robrecht, ik rijd niet door tot Brugge. Laat ons naar het kasteel van uw neef Burchard gaan. We moeten er vlak bij zijn».

— Ja, antwoordde Robrecht, de tweede ruiter, nog een knaap bijna ; daar staat het kerkje van Varssenare. En we zijn slechts tien minuten rijden van Burchards landgoed. Maar Burchard zelf zal te Brugge vertoeven.

— O, dan kunnen zijn bedienden ons een flink maal en een stevigen beker wijn opdienen. En we zullen warm bij een groot vuur zitten. Anders vries ik nog dood, eer ik Brugge bereik. De kou zit me tot in merg en been. En die verwenschte sneeuw nu.

— Wel, dan vergezel ik u, hernam Robrecht. Thuis verwacht me niemand.

Robrecht was een wees; hij woonde te Brugge in een Steen, een groot heerenhuis. Maar hij was er slechts door bedienden omringd.

— We moeten door een dreef, zei Robrecht tot zijn gezelschap, Izak van Reninge.

De ruiters reden langzaam voort.

— Wat hoor ik, sprak Izak van Reninge eensklaps.

— Geschrei, antwoordde Robrecht.

— Ja, zeker weer iemand, die van koude neergevallen is. Dat gebeurt tegenwoordig dikwijls. Toe laten we er ons niet door ophouden, riep Izak onverschillig uit.

't Was een booze tijd in Vlaanderen. Ook de vorige Winter was zeer hard en lang geweest. In Juni had men pas 't eerste groen gezien, verleden voorjaar. De oogst bracht weinig op. En er werd veel honger geleden. Duizenden menschen waren door ondervoeding verzwakt. En velen bezweken in hun armoedige hut of langs de wegen. Izak van Reninge was ongevoelig voor dien nood der menschen. Maar Robrecht had een beter hart. Aan zijn woning te Brugge liet hij dagelijks brood, erwten en boonen uit deelen.

Het geschrei in de dreef wekte nu ook zijn medelijden.

— Daar ligt iemand, zei Robrecht.

Hij sprong van zijn paard en vroeg: «Wat scheelt er aan?»

Nu zag hij twee gedaanten op den sneeuw. De eene was een vrouw, de ander een knaap.

— Moeder zegt niets meer, kermde de knaap. En ik kan niet gaan, ik ben lam.

— Toe, moei u niet met dat volk! riep Izak van Reninge. Waarschuw ginder een boer. Hij kan zich over zijn soort ontfemen.

— Als gij de vrouw op uw paard hijscht en ik den knaap bij mij neem, zijn ze dadelijk onder dak, zei Robrecht.

— Ik zou u danken! Ik voel me zelf ziek.

— Maar ik kan die ongelukkigen hier zoo niet laten liggen. Toe, Izak, te beter zal ons de rust bevallen.

— Ge moet weer uw zin hebben.

Izak van Reninge steeg brommend af. 't Was nog een moeilijke taak de vrouw op zijn paard te dragen.

— Wie weet welk een schooister ik nu voor me heb, spotte hij. Ik ben eigenlijk een groote dwaas.

Robrecht had den knaap voor zich gezet.

— Hoe komt ge nog zoo laat op den weg, vroeg hij.

— Moeder was ziek. Ze vreesde dat ze zou sterven en dat ik alleen zou overblijven. Ik woon alleen met moeder. En ik ben zoo ongelukkig. Ik ben lam, en kan niet gaan. Moeder wilde me bij boer Danink brengen, omdat ik niet alleen zou achterblijven. Maar ze viel daar in de dreef neer.

— Moeder zal niet dood zijn... Ze is zeker van de

koude gevallen. En in een warme kamer komt ze dan weer bij, troostte Robrecht.

Izak van Reninge reed voorop. Hij sloeg zijwaarts af, en leidde zijn paard door een hek.

— Ge zijt mis ! riep Robrecht. Dat is het landgoed van neef Burchard niet, maar een hoeve.

— Ik weet het wel ! klonk het antwoord. Maar ge meent toch net, dat ik dit wijf verder meevoer dan noodig is. Die boer kan er voor zorgen. Hei daar ! schreeuwde Izak, toen hij voor het huis stil hield.

Robrecht volgde hem, toch geërgerd over de onbarmhartigheid van zijn gezelschap. Een deur werd geopend en een plek klaarte viel naar buiten. Een boer vertoonde zich.

— Hier, pak aan ! gebod Izak. Als ge u zoo vroeg niet in uw hok opsloot, zoudt ge hooren, dat er vlak bij uw huis menschen liggen schreeuwen.

Robrecht was al van zijn paard gesprongen en was menschelijker.

— Vriend, zei hij, we vonden daar in de dreef een moeder en haar zoon. De vrouw is bewusteloos.

— Danink, ik ben het, Ragekin, riep de lamme knaap.

Ook een zoon van den boer was buiten getreden. En met Robrecht en Izak brachten ze de vrouw en den knaap binnen.

— 't Is vrouw de Kuelnare, kreet de boerin, toen Ragekins moeder op een mat was gelegd. Ze lijkt dood ! voegde zij er bij en ze maakte het teeken des kruises.

— Misschien een zware bezwijming, oordeelde Robrecht.

— Kom nu mee... Ik ril van de koorts, zei Izak tot hem.

— We zullen ons met vrouw de Kuelnare en Ragekin bezig houden, zei boer Danink, die het ongeduld van Izak van Reninge bemerkte.

Robrecht volgde toen zijn ouderen makker.

— Wat dwaasheid om me een doode vrouw te laten vervoeren ! gromde Izak, toen ze weer te paard zaten.

— Maar dan heb ik toch dien knaap het leven gesed.

— Een lamme, die beter dood zou zijn ! Laat al die liefdadigheid over aan graaf Karel, dien flauwen vent.

Karel, de graaf van Vlaanderen, ontfermde zich over het noodlijdende volk. Hij deelde zelf aan zijn paleis aalmoezen uit en nam wijze maatregelen om de menschen te voeden. Het volk noemde hem daarom Karel den Goede.

Robrecht antwoordde niet op de harde woorden van Izak. Een tijdje reden ze zwijgend voort. Ze kwamen voorbij een kasteel. Er blonk geen enkel licht.

— 't Hof van Tanmar van Straten, zei Izak. Maar Tanmar zit natuurlijk te Brugge den graaf te vleien en tegen ons op te hiten.

— Tanmar is Karels beste vriend.

— Ja, dat is genoeg bekend. De laffe femelaar. Uw neef Burchard haat hem ook...

Weldra kwamen ze aan ander landgoed. (1) Hier was de buitenplaats van Burchard Knap, een neef van Robrecht en een vriend van Izak van Reninge.

— We zijn er ! zei Izak. De brug is neer... 't is juist of men ons verwacht.

— Dat kan niet...

— We moeten in alle geval niet staan huiveren tot we door ons geroep den slaperigen portier wakker hebben gemaakt.

Ze reden het voorplein op. Een dienaar kwam met een fakkel aangelopen.

— Goed volk, Woud, zei Robrecht, die hier bekend was.

— Jonker Robrecht, mijnheer Burchard is ook juist uit Brugge gekomen, antwoordde de dienaar.

— Zoo is Burchard hier ! Dat is aangenaam nieuws ! zei Izak van Reninge. Vent, neem gauw onze paarden over ! beval hij tot den dienaar.

Izak en Robrecht traden binnen. In een groote zaal zat bij een reusachtig vuur de heer van 't kasteel Burchard Knap.

Verrast sprong hij op.

— Wel, mag ik mijn oogen gelooven, Izak ! Gij hier ! riep hij uit.

Hij verwelkomde zijn vriend hartelijker dan Robrecht, dien hij meer als kind behandelde. Izak ver-

(1) Nog in onzen jongen tijd werd de hofstede, die nu op deze plaats stond, het Moordenaarskasteel genoemd.

telde hoe hij zich te vermoeid had gevoeld, om nog naar Brugge door te rijden.

— Wel, ik ben blij dat ik gezelschap heb, zei Burchard. Ik had hier eenige zaken te doen. Maar nu zit ik niet eenzaam.

Burchard zag er een ruwen kerel uit, al was hij deftig en voornaam gekleed.

Er werd spijs en drank gebracht. Izak en Robrecht vertelden dat ze te Brugge vrienden hadden bezocht. Zij en Burchard en hun familieleden hadden een geschil met den graaf.

De graaf, Karel de Goede, had maatregelen genomen, om meer orde in het land te brengen. Er was zoo dikwijls ruzie in Vlaanderen, vooral aan de zee kust, rond Veurne, en ook bij Ghistel, en rond Thorhout. De bevolking had daar nog ruwe zeden. Bij het minste geschil greep men naar het mes. Werd iemand gewond of gedood, dan koos zijn familie partij tegen den dader. Maar deze riep ook zijn verwanten. Er hadden nieuwe moorden plaats. En dat gebeurde aanhoudend. Daarom had de graaf verboden wapens te dragen. Hij liet ruziemakers straffen. De heftige woelmakers wilden er zich niet aan onderwerpen. Eu Burchard behoorde tot de oproerige lieden. Hij had veel familie en verwanten rond Veurne. Hij zei, dat de graaf over hem niets te vertellen had, maar hij een zelfstandig edelman was, die niemand had te gehoorzamen.

— Burchard en zijne familieleden zijn zulke groote heeren niet, beweerden de vrienden van den graaf. Burchards grootvader heeft door een moord zijn rijk-

dom gekregen. Wij weten het nog wel, dat hij een dienstman was en zijn meester doodde. Burchard is genoorzaamheid verschuldigd aan den graaf. Hij is niet de groote heer, waarvoor hij zich uitgeeft.

En Karel de Goede eischte, dat Burchard zich zou onderwerpen. Burchard, zijn vader en oom, zijn broeders en neven, en ook zijn vrienden waren daarvoor kwaad op den graaf en zijn hoveligen.

We hebben het al gehoord, dat Izak van Reninge vijandig over Karel de Goede sprak. De jonge Robrecht was een neef van Burchard. En naar de gewoonte van dien tijd moest hij de partij van zijn familie kiezen. Toch vond hij, dat Burchard te heftig was. En hij had eerbied voor graaf Karel.

Hij was toch met Izak meegeweest naar vrienden te Veurne. Als de graaf zou trachten aan Burchard goederen af te nemen, zou Robrecht zich ook verzetten. En aan de vrienden in Veurne hadden ze gevraagd, hen, in dit geval, ook te helpen. De vrienden hadden hun steun beloofd.

— Maar graaf Karel zal ons met rust laten, als wij meewerken om het volk vreedzaam te houden, zei Robrecht.

Burchard keek zijn neef minachtend aan.

— Graaf Karel luistert naar zijn vrienden, zei hij. En vooral naar mijn valschen buurman Tanemar van Straten. Die spreekt altijd kwaad van ons.

— Zoo is het, stemde Izak toe. En wat recht heeft de graaf ons te verbieden wapens te dragen en te vechten, als wij beleedigd worden.

— Karel is eigenlijk een vreemdeling, hernam Burchard. Zijn vader was Koning van Denemarken, Knut, heette hij. Zijn vrouw was een Vlaamsche. Knut werd in Denemarken vermoord. Karel was toen nog een kind. En zijn moeder vluchtte met hem naar Vlaanderen terug. Ze woonde met Kareltje op het kasteel van Wijnendale en later bij Alveringhem.

En Kareltje ging dan naar 't hof van graaf Robrecht. Hij was ook aan 't hof van graaf Baudewyn. En deze duidde hem als opvolger aan. Hij mag van ons graaf zijn, maar hij moet ons niet als dienaren behandelen. Wij zijn de vrije mannen van 't Noorden. En we dragen wapens, zooveel we willen.

— Maar er wordt toch te veel bloed vergoten, oordeelde de jonge Robrecht.

— Vechten is mannelijk ! riep Burchard uit. Wie mij met den vinger spottend wijst, dien sla ik dood...

Robrecht hoorde niet gaarne die ruwe taal. Na den maaltijd zei hij, dat hij moe was en naar rust verlangde. Een dienaar geleidde hem naar zijn kamer.

— Ik ben blij dat Robrecht naar bed is, zei Burchard. Hij is een flauwe knaap, nog een kind. Nu kunnen we ernstiger spreken. En ik zal u zeggen, waarom ik van avond nog naar mijn landgoed gekomen ben. De graaf is naar Frankrijk.

— Is Karel op reis ?

— Ja... En terwijl hij weg is, zal ik eens toonen, hoeveel ik om zijn bevelen geef ! Morgen verwoest ik Tanemar van Stratens kasteel en al zijn hoeven.

— Meent ge dat ?

— Zeker meen ik het ! Mijn mannen, al mijn volk en dat van oom Bertulf, en van onze vrienden zijn verwittigd. In den nacht komen ze naar hier. Zoodra het dag is beginnen we. Tanctmar van Straten beweert overal dat we van arme afkomst zijn. Hij hitst den graaf op om ons goederen af te nemen. We zullen antwoorden, maar niet met praatjes.

— Ik doe mee ! sprak Izak van Reninge opgewonden.

— Dat verwachtte ik van u... Robrecht moet er nog niets van weten. Die babbelt ook van vrede en verzoening. Maar hij is een kind... Ja, morgen rooken alle hoeven van Tanctmar van Straten, en we sleuren den buit mee. Hij heeft ons gehoond, we zullen hem straffen. En als graaf Karel dan nog ons wetten wil stellen, zullen we hem zelf naar de andere wereld sturen.

Burchard en Izak bleven nog lang zitten praten over het gruwelijk plan.

Graaf Karel de Goede, wilde rust en vrede in het land. Burchard en zijn vrienden zouden een burgeroorlog ontketenen.

II.

Jonker Robrecht stond vroeg op. Hij had dien nacht van Ragekin, den armen lammen jongen gedroomd. En hij wilde nu eens gaan zien hoe het met hem was.

Toen hij beneden kwam, ontmoette hij reeds zijn neef Burchard.

— Zeg, Robrecht, Izak blijft hier. Hij heeft laten zeggen, dat ge niet op hem moet wachten om naar Brugge terug te keeren, sprak Burchard.

— Hij is toch niet ziek ?

— Izak voelt zich niet al te wel. Maar wat rust zal hem herstellen... Uw ontbijt is gereed, Robrecht.

Robrecht kreeg den indruk of zijn neef hem wilde weg sturen. Hij sprak die gedachte niet uit. Hij wilde trouwens zoo gauw mogelijk in de stad zijn.

Na het ontbijt nam hij afscheid van Burchard. Deze geleidde hem naar buiten. Robrecht zag veel volk op het plein. Dit was in den nacht gekomen. En al was het verboden wapens te dragen, al die lieden hadden er toch.

— Ik laat mijn landgoed bewaken, zei Burchard. De graaf zal mij niet overvallen. Ge stelt wel groot vertrouwen in hem, maar ik niet.

— Neef, ik geloof dat ge verkeert handelt door onverzoenlijk te zijn.

— We zullen zien wie gelijk krijgt.

Een dienaar bracht Robrechts paard. En de jonker reed heen.

— Ja, Burchard is te heftig, zei Robrecht bij zich

zelf. De graaf wil vrede in het land. En het was noodig. Er werd te veel getwist en gevochten, ook geroofd en geplunderd.

Robrecht reed naar Daninks hoeve. De boer nodigde hem hoffelijk binnen.

— Vrouw De Kuelnare was dood, zei hij. We konden ze niet meer helpen. Ze was al lang ziekelijk. En nu is de arme Ragekin een wees. Zijn vader is lang geleden gestorven. Wat moet er van den knaap worden? Hij krijgt dikwijls stuipen en zal nooit kunnen werken.

— Wel, ik zal een plaats voor hem vragen in een gesticht, beloofde Robrecht. Ik heb den jongen van den dood gered en wil nu verder voor hem zorgen.

Ragekin zat bedroefd bij het vuur. Nu onderscheidde Robrecht hem beter. De jongen was ongeveer veertien jaar. Nu en dan bewoog een schok zijn lichaam. Het waren de zenuwen, die den knaap beroerden.

Ragekin kon niet gaan. Zijn moeder had hem in een rolwagentje meegesleept, als ze bedelde.

— Vrouw De Kuelnare voelde gisteren zeker, dat ze erg achteruit ging, zei de boerin. Ze woonde eenzaam in een hutje te midden van de bosschen. En ze was bang, dat ze sterven zou en haar jongen daar alleen zou zitten. Ze heeft haar laatste krachten willen gebruiken om Ragekin hier te brengen.

— Ik zal hem meenemen naar het klooster van Sint-Andries, zei Robrecht.

— Moeder is dood, sprak de knaap droevig. Maar

goede menschen zullen wel voor mij zorgen. Ik heb nog aalmoezen gehad van den graaf.

— Van graaf Karel zelf? vroeg Robrecht verwonderd.

— Ja, heer! Een jongen trok me soms naar Brugge. En dan mocht ik rusten in het huis van Reinger, den tollenaar. Daar komt de goede graaf dikwijls. De graaf heeft eens met me gesproken en me geld gegeven.

— Zoo is de graaf hé, jonker? zei boer Danink. Hij deelt zelfs 's morgens vroeg aalmoezen aan de deur van zijn paleis uit. En ook als hij in de kerk zit, mogen de armen bij zijn bank komen. God zegene graaf Karel. Nu hij regeert, is er meer rust.

— 't Is waar.

Robrecht zou Ragekin dadelijk meenemen. De knaap moest eerst nog eten. De jonker wachtte een tijdje.

Eensklaps kwam de zoon van boer Danink, die al uit geweest was, binnen gestormd. «Vlucht!» riep hij. «Wapenknachten plunderen de hoeven in 't ronde. En ze hebben heer van Stratens kasteel in brand gestoken.

— Dat is Burchards werk, dacht Robrecht. Nu wist hij, waarom al dat gewapend volk verzameld was geweest.

Boer Danink keek zijn zoon ongeloovig aan. «Plunderen en branden», herhaalde hij. «En de graaf heeft het verboden».

— 't Is het volk van Burchard Knap. O, laat ons met het vee vluchten, vader, eer het te laat is.

— 15 —

— Neen ! riep Robrecht. Ze zullen geen hand naar u uitsteken. Ik verdedig u.

— Gij kunt niet jonker, antwoordde de zoon. Ze zijn met zoovelen.

Robrecht dacht na. Hij mocht niet strijden tegen volk van zijn familie. Dat zouden zijn ooms en neven hem nooit vergeven.

— Ja, vluchten is het beste, hernam hij. Het is een wraakoefening. En gij woont op een hoeve van Tancmar van Straten. Ik zal voor Ragekin zorgen.

Hij plaatste den mageren, zwakken jongen op zijn paard. De boer en zijn zoon dreven het vee uit den stal. De vrouw zorgde voor de kleinere kinderen. En het werd een vlucht over het besneeuwde land. Ginds verhieven zich hoog de vlammen. Robrecht bleef bij de familie Danink. Hij zou ze tegen geweld beschermen.

In het huis lag nu alleen de doode vrouw.

De vluchtelingen bereikten 't klooster van Sint-Andries. Robrecht sprak met den overste die Ragekin binnen nam. De Daninks werden ook in het klooster genood. En Robrecht reed vlug naar Brugge.

Dadelijk begaf hij zich naar den Burg. Daar woonde dicht bij 's graven paleis zijn oom Bertulf, proost van Sint-Donaas, een machtig man.

— Oom, Burchard laat het goed van Tancmar van Straten verwoesten, zei Robrecht.

Bertulf was al bejaard. Hij zag er zeer sluw uit. Hij glimlachte nu en sprak :

— Ik weet het, neefje. Tancmar van Straten krijgt zijn verdiende loon. Hij konkelst tegen ons.

— Maar, wat zal graaf Karel zeggen ?

— Die is in Frankrijk. En als hij terug keert zal hij hooren dat wij en onze vrienden ons niet storen aan zijn heerschzucht. Neef, moei er u niet mee. We werken ook voor uw welzijn.

Robrecht was verbluft. Hij had hier niets meer te zeggen. Bedroefd ging hij naar zijn huis.

En rond Brugge laaiden de vlammen. Niet alleen het kasteel en de hoeven van Tancmar van Straten, maar ook boerderijen van andere vrienden van den graaf werden vernield. En de plundersaars voerden het vee mee. De dienaren van den graaf durfden niets doen. Burchard en zijn vrienden hadden een grooten anhang. Tal van machtige heeren, die de orde konden handhaven, waren met den graaf mee.

's Avonds zalen Burchard Knap, Izak van Reninge, Wouter van Aardenburg en nog andere familieleden en vrienden aan een feestmaal bij Bertulf, proost van Sint-Donaas, immers Burchards oom. Robrecht was er niet.

— — — — —
Een week later kwam Karel de Goede, graaf van Vlaanderen, uit Frankrijk terug. Te Ieper wachtten er twee honderd boeren van rond Brugge op hem. Ze vroegen om den graaf te spreken. Tancmar van Straten hoorde van hen wat er gebeurd was. Hij bracht hen bij Karel. En boer Danink nam het woord.

— Edele Graaf, sprak hij, we staan hier voor U als

arme lieden, die geen huis meer hebben. Burchard Knap en zijn vrienden hebben door hun volk onze hoeven in brand gestoken en ons vee meegenomen. Wij vragen, edele grave, uw vaderlijke hulp, die we altijd ontvingen. O, wil bevel geven, dat men ons het geroofde en verbrande vergoede. Om dit van u af te smeeken zijn wij tot hier gekomen.

Karel de Goede beloofde recht te doen. Dadelijk sprak hij met zijn raadgevers. Er werd besloten, dat de graaf de verwoeste streek zou gaan bezoeken. Karel reisde naar Brugge. «Graaf, wees op uw hoede, zei Tanemar van Straten. Burchard Knap is in staat u te dooden. Hij haat u geweldig».

— Toch zal ik gaan, antwoordde de graaf. En met Gods hulp zal ik zonder vrees zijn. En moest het gebeuren, dat ik vermoord werd, omdat ik recht wil dan zal het een glorierijke dood zijn».

De graaf en zijn stoet kwamen te Varssenare. Elendig was het daar gesteld. De hoeven lagen in puin. Mannen, vrouwen en kinderen liepen klagend Karel tegemoet. De graaf weende van medelijden.

Weer sprak hij met zijn vrienden. En ze besloten dat Burchards kasteel neer gelegd moest worden. Dat was volgens de wet dier tijden. En Burchard zou er zich niet meer tegen een leger kunnen verdedigen.

Zoo gebeurde het

III.

Burchard was in het huis van zijn oom Bertulf, proost van Sint Donaas. Izak van Reninge kwam binnen en zei: «De graaf heeft uw kasteel in brand laten steken. En gij zult voor hem moeten verschijnen.

— Om zijn vonnis te hooren! Ha, meent Karel van Denemarken, dat ik me onderwerpen zal. Hij liet mijn kasteel afbranden! Dan is het veete tusschen Karel en mij. En ik vraag de hulp van mijn familieleden.

— En uw vrienden doen ook mee, zei Izak. Als graaf Karel en zijn vrienden u straffen, zal hij ook onze vrijheid beperken. En dat willen we niet. Van avond breng ik de vrienden hier.

— Ja, laat ons spreken, zei Bertulf, de proost. Ik mag niet openlijk partij kiezen. Maar natuurlijk ben ik het met u eens.

Karel de Goede was op het paleis terug. Hij wist dat Burchard, daar dichtbij in de proostdij zat. Maar hij zou hem nu gerust laten. Op een vastgestelden dag moest Burchard verschijnen.

Doch in den nacht kwamen familieleden en vrienden van Burchard met dezen samen in 't huis van Wouter van Aardenburg. Robrecht was ook gevraagd. En er mocht geen lichtje naar buiten schijnen. Burchard, Wouter, Izak en anderen hadden al een plan gemaakt om Karel te dooden. Robrecht wist dat nog niet.

— Robrecht, zei Burchard nu, leg uw hand in de onze en beloof dat gij zult doen als wij.

— Ik zal mijn familie steunen, antwoordde Robrecht. Dat is mijn plicht. Maar ik wil eerst weten, wat ge zult doen.

— Graaf Karel wil onze familie vernederen en ons tot zijn slaven maken. En we hebben besloten hem te dooden. Ge moet ons helpen, hernam Burchard.

— God spare ons voor zoo een misdaad ! riep Robrecht uit. Den graaf dooden. Nooit zal ik daaraan medewerken ! Ja, ik wil den graaf uw plan te kennen geven. Het is te gruwelijk !

— Neefje, Burchard zegt dat maar om te schertsen, sprak nu zijn oom Bertulf. We wilden u eens beproeven. Er is geen kwestie van den graaf te dooden. We willen echter onze rechten als edele mannen verdedigen. Ga maar gerust naar huis. En hebben we u nodig, we roepen u.

Robrecht vertrok. Maar een spion volgde hem, om zoo noodig hem te verhinderen naar het paleis van den graaf te gaan. Robrecht begaf zich echter naar zijn woning. Hij was treurig gestemd.

De samenzweerdere bleven bijeen.

Karel de Goede was daar dichtbij in het paleis. Hij had zich te bed begeven. Maar hij kon niet slapen. Nu lag hij op de eene, dan op de andere zijde of zat rechtop. 's Morgens was hij vroeg te been. Aan het paleis stonden reeds in de koude ochtendlucht arme lieden. Karel bracht hen voedsel en kleeven. Hij deelde alles zelf uit en sprak de lieden vriendelijk toe. Dan begaf hij zich naar de Sint-Donaaskerk, door een gang die van het paleis boven de straat naar het bedelhuis leid-

de. De graaf bad in de kapel. Themaart van Broekburg, een vriend zat bij hem. In 't gebouw was het bijna nog donker. Buiten hing een mist. De graaf knielde op den vloer, voor het altaar.

Een man sloop de kerk binnen. Het was Burchard, gehuld in een wijden mantel, waaronder hij een zwaard droeg. Vrienden en dienaren volgden hem.

Een arm vrouwtje strompelde naar de kapel waar de graaf bad. Ze vroeg een aalmoes. Karel keerde zich om en gaf haar geld, dat op zijn bank gereed lag. Het vrouwtje zag eensklaps Burchard. «Heer graaf let op», zei ze verschrikt. De graaf was weer geknield; hij keerde het hoofd om. Plots gaf Burchard hem een geweldigen slag. Karel de Goede stortte met gekloofden schedel neer. Nog andere mannen sprongen toe en hieuwen met hun zwaarden op den armen martelaar.

Karel was dadelijk dood. Ook Themaart van Broekburg werd vermoord. De kerk was vol getier en geschreeuw. Themaarts zonen die ook aanwezig waren, vluchtten maar werden achterhaald en eveneens gedood.

Andere vrienden van Burchard overmeesterden het paleis. Tancmar van Straten en de overige hovelingen hadden reeds de vlucht genomen. 't Volk van Burchard verspreidde zich door de stad. De burgers waren hevig verschrikt toen ze het nieuws vernamen. Maar niemand durfde zich roeren.

Bertulf, de proost, kwam in de kerk. Het lijk van den graaf lag nog in een bloedplas. Bertulf deed of

hij verschrikt was over de misdaad van zijn neef en deze heiligschennis. Hij liet den graaf in een lijkkleed wikkelen en te midden van het koor op een baar leggen. En nu kwamen er vrouwen binnen en ze baden bij den geliefden doode...

Daar naderde een jongen in een wagentje; hij duwde het voort met stokken, als men op een pikslee doet. 't Was Ragekin. Hij bevond zich bij Reinger, den tollenaar te Brugge, en had daar het nieuws gehoord. Hij wilde naar de kerk. «O, ze hebben den goeden graaf gedood die me aalmoezen gaf» iep hij. En weenend kroop hij uit den wagen onder de baar. Plots richtte hij zich op. En hij sprong klagend rond het lijk. Nu stond hij op zijn voeten en hij riep uit dat hij genezen was door het martelaarschap van den graaf. Bertulf, de proost, joeg hem de kerk uit. Maar op straat verkondigde Ragekin, dat hij door 's graven bloed, genezen was. (1)

Meer een meer volk stroomde naar de kerk. Men doopte doeken in 's graven bloed en kuste de baar.

— We moeten 's graven lijk wegvoeren, dacht Bertulf. Als het hier blijft, wordt het volk nog oproerig. En zou het ons aanvallen.

Hij zond een boodschap naar den abt van Sint-Pietersabdij te Gent, om het lijk te komen halen. Het werd avond en nacht. Rond de baar baden de priesters en kerkbedienden. Eenzaam pinkten de kaarsen.

(1) Te Brugge noemde men hem den «jongen met het wagentje».

Burchard en zijn vrienden zaten in het paleis. Robrecht was oock geroepen. Met afgrijzen had hij het nieuws gehoord.

— Ge hebt nu niet aan de wraak moeten meedoen, zei Burchard. Maar als we aangevallen worden, is het uw plicht ons te helpen tegen den vijand. Dat is de familiewet.

— Ik weet het, en al keur ik den moord af, ik zal met u tegen de aanvallers strijden, beloofde Robrecht.

Zoo ging de nacht voorbij. En 's morgens, toen de dag pas aanbrak, verscheen reeds de abt van Sint Pieters om het lijk van den graaf mee naar Gent te voeren, dat hij gaarne daar zou begraven als een eere aan den vorst. Men bracht een haastig gemaakte doodkist.

Maar de priesters en kerkbedienden zeiden, dat ze het lijk van den graaf niet zouden afstaan. En ze grepen reeds stoelen en kandelaars om zich tegen het volk van Bertulf, den proost, te verzetten. Eens luidde de klok. De burgers kwamen toegesnel. «Menschen, men wil het lijk van den graaf naar Gent voeren!» klonk het. «Dat gebeurt nooit!» schreeuwde men. Het volk bezette de kerk en den omrek. En de abt van Sint Pieters vluchtte verschrikt heen. De priesters maakten een grafstede en lieten daarin voorloopig het lijk neer.

Het volk trok af. De proost liet de kerk sluiten. 's Avonds kwamen Burchard en zijn vrienden rond het graf. Ze aten en dronken er. En ze stelden een schotel brood en een schaal bier op de zerk. Dat was hei-

densch. Ze meenden zich aldus met de ziel van den graaf te verzoenen en straffeloos te blijven.

Maar 's morgens was er weer roering in de stad. Gervaa van Praet, een vriend van den graaf, had kasteelheeren en ridders met hun volk gehaald. En ze wilden nu de moordenaars straffen. Tancmar van Straten kwam ook met een bende.

Burchard liet haastig de poorten van den burg sluiten. Hij en zijn vrienden zouden zich hardnekkig verdedigen.

Robrecht was bij hen. «Ik zie Izak van Reninge niet» zei hij tot Burchard.

— Hij is uit de stad gevlucht.

— Die lafaard! Gij hebt u door hem laten ophitsen. Nu de misdaad voltrokken is, laat de schurk u in den steek. Ik zal u helpen, maar de moord op den graaf is een gruwelstuk.

Ook Bertulf, de proost, nam de wijk. Hij kon zich 's nachts uit den burg aflaten.

De belegering was begonnen. Er werd van weerskanten hevig gestreden. De wrekers van den graaf beukten de muren en legden vuren aan tegen de poorten.

Burchard en zijn vrienden, wierpen steenen, kokend lood, heet water op de aanvallers.

Zoo gingen weken voorbij. Burchard en zijn mannen waren samen met zeven en twintig. Ze hadden eten genoeg. In de kerk stonden de haarden. Daar werd gebraden en gekookt. Men had geen ontzag meer

voor de heilige plaats. En de graaf lag in zijn bebloed
lijkkleed in het graf.

Op een nacht waren de belegerden zeer vermoeid.
Zelfs de schildwachten sliepen. Dat merkten de bele-
geraars. Ze klommen over de muren en drongen in het
paleis. Burchard hoorde het. Hij riep zijn mannen.

— Naar de kerk ! zei hij. Ze volgden de gang bo-
ven de straat, langs waar Karel de Goede zich steeds
ter mis had begeven. Burchard hield met zijn zwaard
de aanvallers tegen. En dan werd de poort van de
gang gesloten en versperd.

Burchard en zijn mannen waar nu in de kerk zelf.
Men moest ze ook daar aanvallen. En de kerk werd
veroverd. Maar nu bevonden Burchard en zijn vrien-
den zich in den kloeken vierkanten toren. En ze had-
den het benedendeel van den trap afgebroken.

Intusschen was de Koning van Frankrijk naar Brug-
ge gekomen. Hij hielp de belegeraars om een zijner
vrienden tot graaf van Vlaanderen aan te stellen. Zijn
soldeniers maakten het den belegerden nog moeilijker.

— Waar is Burchard ? vroeg daar in de toren Ro-
brecht.

Men zag den aanvoerder niet meer.

— Hij is ook gevlucht, zei Robrecht. Het is laf van
hem. Voor hem strijd ik hier, ofschoon ik niet wilde
meedoen aan den moord. En nu laat hij ons aan ons
lot over.

— We strijden voort, zei Wulfrid Knap.

Hij liet de klokken verbrijzelen en de stukken door

een gat op de belegeraars in de kerk werpen. Maar de
koning van Frankrijk deed de torenmuren afkappen
Zoo moest de toren instorten. Dat begreep Robrecht.
Ze hoorden de slagen en soms daverde de toren.

— Burchard, Izak van Reninge, mijn oom Bertulf,
al de aanvoerders zijn gevlucht, zei Robrecht. Waar-
om zouden wij voortstrijden ? Straks valt de toren
omver. Laten we ons overgeven. We hebben het nu
zes weken uitgehouden. En er werd daartoe besloten.
Robrecht stak het hoofd door een opening en zei, dat
ze den strijd eindigden. Men plaatste ladders en daar
verschenen zeven en twintig mannen allen zeer verma-
gerd, afgemat, doodsbleek... Ze werden in de gevan-
genis van 's graven paleis gestoken.

— Maar een moet genade krijgen ! riep een boer,
die onder het volk stond. Jonker Robrecht is onschul-
dig aan den moord. Hij heeft meegestreden uit fami-
lieplicht. En ik weet, dat hij een braaf hart heeft.

Het was boer Danink, die zoo voor Robrecht pleit-
te. En Ragekin was bij hem en vertelde, hoe Robrecht
hem geholpen had, toen hij nog lam was. Nu de Brug-
gelingen wisten zelf ook, dat Robrecht geen moorde-
naar was. En ze zonden hun oversten, om aan den ko-
ning van Frankrijk te vragen den jonker los te laten.
«Het is nog een kind», voegden ze er bij. De koning
antwoordde, dat hij raad aan 's graven vrienden zou
vragen.

Er werd een vergadering belegd. Men besloot de
moordenaars van den graaf van den toren te wer-
pen. Het wreed bevel werd uitgevoerd. Eerst leidde

men Wulfric Knap naar boven. De handen waren hem op den rug gebonden. Een stoot en Wulfric viel neer en kwam gebroken op den grond. Hij stierf dadelijk.

De tweede was Wouter van Aardenburg. Van boven zag hij de menigte. «Laat me nog een gebed doen» vroeg hij. Dit mocht. Even later werd ook hij naar beneden geworpen. De derde was zekere Eric. Toen hij op straat lag, leefde hij nog. Men zag hem een kruis snaken. De dood verlost hem gauw uit het lijden. En zoo stierven ook de anderen. 't Waren wreede tijden toen. Robrecht was niet bij de ter dood veroordeelden. De koning nam hem mee, toen hij Brugge verliet. En wat hij te Brugge niet durfde, liet hij te Castel doen. Daar werd de knaap onthoofd.

Burchard was gevlucht. Hij doolde rond en kwam ten laatste bij een oom. Deze verloochende hem en leverde hem over aan den overste van Rijssel, toen een Vlaamsche stad. Burchard zei, dat hij een misdaad gepleegd had. Hij vroeg vergiffenis. «Kap de hand af waarmee ik den graaf gedood heb», sprak hij. «Dat God me mijn zonden vergeve».

Hij werd te Rijssel gedood, Bertulf, zijn oom, was naar Keiem gevlucht, dan liep hij naar Veurne en vervolgens naar Waasten. Hier werd hij gevangen genomen door Willem van Loo. Deze edelman had eerst den moord op den graaf toegejuicht, want hij wilde zelf heer van Vlaanderen worden. Maar nu deed hij of hij de misdaad heftig afkeurde. En hij zou dat toonen door Bertulf te straffen. Blootsvoets werd Bertulf naar Ieper geleid. Het volk stroomde samen en jouw-

de hem uit. Bertulf beleed zijn kwaad en bad. Hij werd op de markt aan een paal gebonden. «Zeg ons, wie zijn er buiten hen, die we al kennen, nog schuldig aan den dood van den graaf?» vroeg Willem van Loo.

— Ge weet het zoo wel als ik! riep Bertulf.

Willem van Loo werd daardoor woedend.

— Steenig hem dood! riep hij tot het volk. En wreed gehoorzaamde de menigte. Men bond Bertulf een hond tegen het lijf om hem te vernederen. De hond beet hem. En het regende steenen en zelfs brokken ijzer. Zoo stierf Bertulf.

Izak van Reninge was 't eerst van al gevlucht. Het hielp hem ook niet. Hij ging in een klooster te Terenburg, en werd er monnik. Maar iemand herkende hem terwijl Izak aan 't zingen was. Izak werd naar buiten geleid. Men trok zijn pij uit. Izak zei, dat hij diep berouw had. Met een koord aan den hals werd hij naar Ariën gesleurd en berouwvol strief hij aan de galg.

Nog andere schuldigen werden op barbaarsche wijze gedood. Er moest recht geschieden, maar in dien tijd waren de rechters al zoo wreed als de schuldigen zelf.

Karel de Goede was plechtig begraven geworden. In den Franschen tijd, in 1798, werd Sint Donaas' kerk afgebroken. Ze stond op den burg te Brugge, waar men nu de boomen ziet. Het gebeente van Karel

de Goede werd naar Sint Salvators kerk overgebracht. Het is daar nog en wordt in een houten kastje bewaard

Wel zes honderd jaar lang werd op zekere Vrijdagen in 't jaar het volk op den Burg samengeroepen door hoorngeblaas. En dan las men het kort verhaal van Karels dood voor. Dat heette de «Drykoen». De laatste hoornblazer was Pieter Jozef Van der Beke, die op 8 Juni 1874 te Brugge overleed, dat is dus nog niet zoo heel lang geleden.

EINDE.

tige familie van den slotvoogd van Brugge, die hij wilde verlagen omdat zij van slaafsche afkomst was. De wraakzucht der beleedigden steeg tot woede op. Zij zwoeren den ondergang van den graaf, en, hem in de kerk van den heiligen Donatus verrassende, vermoordden zij hem met eene goddelooze wreedaardigheid (den 2 Maart 1127).

den, evenals die van een martelaar, met eerbied verzameld, en de kerk telt hem onder het getal harer heiligen. Dewijl hij geene kinderen naliet, werd zijne opvolging betwist, en de geschiedenis dier betwisting geeft ons het kostbaarste denkbeeld van den staatkundigen toestand des lands.

De koning van Frankrijk, Lodewijk de Zwaar-

KAREL DE GOEDE VERMOORD.

Bij het vernemen dier misdaad, voelde gansch Vlaanderen zich getroffen. De zamenzweervers, die in de burcht of versterkt kasteel van Brugge opgesloten waren, werden er door de burgers belegerd, bij welken zich weldra de krijgsmachten der omliggende steden voegden. Na een hardnekkigen tegenstand vielen zij in de handen hunner vijanden en kwamen in de afgrijselijkste straffen om. De overblijfsels van den graaf wer-

lijvige, begaf zich naar Atrecht en deed den adel van Vlaanderen (de mannen van den graaf) bijeen roepen, wien hij, als leenheer, diezelfde Willem van Normandië, eertijds door Boudewijn met de Bijl aangehaald, en die sedert vruchteloos gepoogd had het erfdeel zijner voorvaderen te heroveren, voorstelde. Hij was verwant aan het huis van Vlaanderen, daar de koningin Mechtildis, dochter van Boudewijn van Rijssel,

GEÏLLUSTREERDE

Geschiedenis van België

DOOR

G. H. MOKE.

GEHEEL HERZIEN EN HET HEDENDAAGSCHE TIJDPERK BIJGEWERKT

DOOR

EUG. HUBERT

LEERAAR AAN DE HOOGESCHOOL TE LUIK.

BRUSSEL. — J. LEBÈGUE & CIE.